نام و نام خانوادگی:	**بسمه تعالی** **وزارت آموزش وپرورش** **اداره کل آموزش وپرورش سیستان وبلوچستان** **معاونت اداره کل ومدیریت آموزش وپرورش چابهار**	تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱۰/۷
نام درس: علوم و فنون۳		ساعت شروع: ۱۰ صبح
پایه و رشته:دوازدهم انسانی	**دبیرستان غیر دولتی دخترانه اندیشه نو (متوسطه دوم)** **نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲**	زمان آزمون: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی دبیر:	**نمره به عدد:** **نمره به حروف:**	**بارم: ۲۰**

ردیف		بارم
	تاریخ ادبیّات : (۲ نمره)	
۱	**هدف این انجمن رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دورهٔ صفوی و دوره های بعد از آن بود** الف) انجمن ادبی نشاط ب) انجمن ادبی خاقان ج) انجمن ادبی اصفهان د) انجمن ادبی نوبهار	۰/۲۵
۲	**در جملات زیر،کدام واژه از نظر تاریخ ادبیات نادرست است آن را بیابید و اصلاح کنید .** پیش از انقلاب مشروطه، نویسندگان ایرانی، نوشتن رمان (داستان بلند) به مفهوم امروزی را از طریق نگارش رمان‌های تاریخی غربی آغاز کردند.	۰/۵
۳	**عبارت زیر ، چه کسی را معرفی می کند؟** « در شعر وی اگرچه اندیشه های نوگرایانه وجود دارد، ولی جایگاه خانوادگی و تفکرات شخصی او، مانع از آن می شود که در ردیف شاعران آزادی خواه مشروطه قرار گیرد »	۰/۲۵
٤	**در جاهای خالی واژه های مناسب بنویسید.** الف) اولین کسی که در ایران به نوشتن .....پرداخت، میرزا آقا تبریزی بود ب) فرخی یزدی تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه ..... و سعدی بود	۰/۵
۵	**نام صاحب هریک از آثار زیر را بنویسید.** الف) سه تابلوی مریم: ب) شمس الدین و قمر:	۰/۵
	سبک شناسی: (۲ نمره)	
۱	**جای خالی را با عبارت مناسب پر کنید.** در دورهٔ بازگشت و بیداری ، ..... عمومیت یافت و به عنوان زبان برندهٔ نهضت در اختیار روزنامه ها قرار گرفت.	۰/۲۵
۲	**کدام یک از شاخصه های زبان شعر عصر بیداری در بیت زیر وجود دارد؟** در باغِ دهر بهر تماشای غنچه‌ای بر پای من به هر قدمی خارها خلید	۰/۲۵
۳	**جاهای خالی را با نام مناسب کامل کنید.** در عصر بیداری گروهی از شاعران مانند ملک الشعرا بهار و ..... با آگاهی از سنت های ادبی به زبان پرصلابت گذشته وفادار ماندند و گروهی دیگر به زبان ساده و صمیمی کوچه و بازار روی آوردند و از واژه های فرنگی بهره بردند؛ سید اشرف الدین گیلانی و ..... از این دسته اند.	۰/۵
٤	**درست یا نادرست بودن عبارات زیر را مشخص کنید** الف) نثر فارسی در دورهٔ بیداری قید و بندهای نثر مصنوع و فنی را کنار می گذارد و گزارشی و ساده می شود. ب) مفهوم قانون در شعر دورهٔ بیداری، مترادف با مفهوم دموکراسی غربی است	۰/۵
۵	**کدام گزینه بیانگر «سطح زبانی» شعر در قرن های دوازدهم و سیزدهم است؟** الف) نگرش شاعران و نویسندگان از کلی نگری و ذهنیت گرایی به جزئی نگری و عینیت گرایی تغییر کرد ب) بسیاری از واژه های نو و فرنگی از جمله واژه ها و اصطلاحات انگلیسی، روسی، فرانسوی و ترکی وارد شعر شد	۰/۲۵
	موسیقی شعر: (٦ نمره)	
۱	**در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوّت بلند « ی » ، همواره کوتاه است؟** دی زمانی به تکلف بر سعدی بنشست فتنه بنشست چو برخاست قیامت برخاست	۰/۵

۲	**« شاعر در مصرع اوّل بیت زیر، کدام «واو» را «مصوّت بلند» به حساب نیاورده است؟** من و تو غافلیم و ماه و خورشید بر این گردون گردان نیست غافل	۰/۵
۳	**برای هریک از بیت های زیر، یکی از وزن های داخل کمانک را انتخاب کنید.** (همسان دولختی- همسان تک لختی – ناهمسان) الف) قوم و خویش من همه از قبیلهٔ غم اند عشق خواهر من است، درد هم برادرم ب) تو غزال رمیده را مانی من کمان خمیده را مانم ج) سلامی صمیمی تر از غم ندیدم به اندازهٔ غم تو را دوست دارم	۰/۷۵
٤	**کدام یک از واژگان زیر با واژهٔ «کوهسار» هم وزن است؟** الف) کوهکن ب) زادسرو پ) بی بها ت)مسلمانی	۰/۵
۵	**نشانه های هجایی کدام گزینه را می توان به دوگونه، جدا و سازماندهی کرد؟ وزن هر دو گونهٔ آن را بنویسید .** الف) مستی به نخست باده سخت است افتادن نافتاده سخت است ب) اگر چه حُسن فروشان به جلوه آمده اند کسی به حُسن و ملاحت به یار ما نرسد	۰/۷۵
٦	**باتوجّه به بیت « سوی لشکر آفریدون شدند / ز نزدیک ضحّاک بیرون شدند » به سؤالات پاسخ دهید :** الف) به چه دلیل واژهٔ «سو» به شکل «سُ» تلفّظ می شود؟ ب) در پایهٔآوایی دومِ مصرع نخست، چه نوع «اختیار شاعری زبانی » به کار رفته است؟	۰/۵
۷	**وزن بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟** « دور از تو چنانم که غم غربتم امشب حتّی به غزل های غریبانه نگنجد » الف) مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل ب) مستفعل مستفعل مستفعل فع ج) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن د) مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن	۰/۵
۸	**با توجه به بیت « آتش هستی فسردم آرزو آبی نخورد / خاک کرد آخر هوای بازیِ طفلانه ام » به پرسش ها پاسخ دهید.** **الف) بیت را تقطیع هجایی کنید.** **ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید.** **ج)وزن آن را مشخص کنید** **د) اختیارات شاعری آن را مشخص کنید . (۳ مورد)**	۲

	زیبایی شناسی : (٦ نمره)	
١	**در بیت زیر،آرایهٔ « تضمین » را مشخص کنید؛ حافظ از شعر کدام شاعر، تضمین کرده است؟** خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی	١
٢	**شاعر در کدام بیت ، توانسته یک مفهوم بلند را در سخنی کوتاه بگنجاند ؟** الف) این مه که چون منیژه لب چاه می نشست گریان به تازیانهٔ افراسیاب رفت **ب) حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی من از آن روز که در بند توام، آزادم**	٠/٥
٣	**«تلمیح» بیت زیر را در یک سطر توضیح دهید.** حرف حق گرچه بلند است ز من چون منصور سرِ دار است بسامان‌تر ازین سر که مراست	١
٤	**قسمت مشخص شده در سرودهٔ زیر، نشانگر کدام آرایهٔ بدیع معنوی است؟** بیداری زمان را با من بخوان به فریاد ور مرد خواب و خفتی «روسربنه به بالین، تنها مرا رها کن» محمدرضا شفیعی کدکنی	٠/٥
٥	**برای هر یک از ابیات زیر،آرایهٔ مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.** الف) هر کاو نظری دارد با یار کمان ابرو باید که سپر باشد پیش همه پیکان ها (تلمیح – مراعات نظیر) ب) یار بی پرده از در و دیوار در تجلّی است یا اولی الابصار (تضمین – تلمیح)	١
٦	**کدام یک از عبارت های زیر درست و کدام نادرست است ؟** الف) در نمونهٔ زیر: مـه من نقاب بگشـا ز جمال کبـریـایـی کـــه بتـان فروگذارند اسـاس خودنمایـی شده انتظارم از حد، چه شود ز در درآیی؟ « ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی » هاتف اصفهانی بیتی از غزل عطار نیشابوری را تضمین کرده است. درست ☐ نادرست ☐ ب) در نمونهٔ زیر: چه زنم چو نای هر دم ز نـوای شـوق او دم؟ که لسان غیب، خوش تر بنوازد این نوا را «همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی بـــه پیـــام آشنایـی، بنوازد آشنـا را» شهریار در اثنای غزلش، بیتی را از حافظ تضمین کرده است. درست ☐ نادرست ☐	١
٧	**در کدام بیت، شاعر با تعامل واژه ها،دست به زیبایی آفرینی زده است ؟** الف) بهـر ایـن فرمود رحمـان ای پسـر «کـل یـومٍ هـو فـی شأن» ای پســر ب) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی	٠/٥
٨	**در عبارت زیر، هدف «سعدی» از تضمینِ حدیث ، چه بوده است؟** درویش بی معرفت نیارامد تا فقرش به کفر انجامد؛ « کادَ الفقرُ أن یکونَ کفراً »	٠/٥
	نقد و تحلیل نظم و نثر(٤نمره)	
١	**با توجّه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید** «مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشتهٔ مراودت حضوری گسسته و شیشهٔ شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف برَیدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبهٔ مراودات را در بسته » قائم مقام فراهانی الف) محوری ترین پیام متن بالا چیست؟ ب) در متن بالا چند « اضافهٔ تشبیهی» به کار رفته است؟ پ) نوع «را» در جملهٔ مشخص شده چیست؟ ت) نمونه ای از کاربرد «سجع» در متن بالا بیابید و آن را بنویسید. ث) متن بالا از کدام کتاب انتخاب شده است؟	٠/٢٥ ٠/٢٥ ٠/٢٥ ٠/٥ ٠/٢٥

۲	**با توجّه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید** **گریه را به مستی بهانه کردم شکوه ها ز دست زمانه کردم** **آستین چو از چشم برگرفتم سیل خون به دامان روانه کردم** **از چه روی چو ارغنون ننالم از جفایت ای چرخ دون ننالم** **چون نگریم ز درد و چون ننالم دزد را چون محرم به خانه کردم؟ عارف قزوینی** الف) سرودهٔ بالا کدام عرصهٔ هنری «عارف قزوینی» است ؟ ب) یک ویژگی زبانی این سروده را بنویسید. پ) در بیت دوم کدام آرایه های ادبی وجود دارد؟ (۲ مورد)	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۵
۳	**شعر زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید :** **من نمازم را وقتی می خوانم/ که اذانش را باد گفته باشد/ سر گلدستهٔ سرو/ من نمازم را پی تکبیره الاحرام علف می خوانم پی قد قامت موج / ...** الف) درونمایهٔ منظومهٔ بالا چیست؟ ب) یک اضافهٔ تشبیهی و یک اضافهٔ استعاری در این سروده بیابید و بنویسید.	۰/۵ ۱